

L'expedient Picasso i el Rei traïdor

Bartomeu Mestre i Sureda "Balutxo"

*I què, si les mares ploraven
amb el més gran desconsol?
I què, si a l'estat espanyol
els pirates governaven?
Si a ell no li faltaven
a dotzenes les querides,
joventes i garrides,
el molestava molt poc
que lluitant en el Marroc
s'hi perdessin tantes vides!*

Els versos, de Pere Capellà, popularitzats per Biel Majoral, pertanyen a Cançons Republicanes. El protagonista és Alfons XIII i la cançó esmenta la mortaldat que hi va haver al Marroc. La primera derrota, el 27 de juliol de 1909 (avui fa 100 anys en clau), va ser en el Barranco del Lobo. Hi moriren molts de reservistes catalans embarcats només una setmana abans a Barcelona, enmig d'una protesta ciutadana que desencadenà la Setmana Tràgica. La segona gran derrota, el desastre d'Annual, va ser el 22 de juliol de 1921. Hi moriren més de 23.500 homes (20.000 de l'exèrcit colonial espanyol). En aquells 12 anys, moriren més de 50.000 soldats. El fracàs s'havia d'imputar als generals Franco, Millán Astray, Dámaso i Silvestre. Només el darrer assumí responsabilitats i es va suïcidar. Això no obstant, la pressió popular exigí obrir una investigació que seria coneguda com "l'expedient Picasso", amb el llinatge del general instructor, Juan Picasso, el qual va decidir arribar fins a les darreres conseqüències, "caiga quien caiga y sin exclusiones"

L'expedient posava en evidència les irregularitats i la corrupció de l'exèrcit espanyol a Àfrica i la implicació del rei. La informació era de tal magnitud que, l'agost de 1921, Alfons XIII encarregà a l'anticatalanista Antoni Maura la formació d'un nou govern; el peix que es mossegava la cua. Tota una ironia, perquè Maura havia caigut l'any 1909, arran del descrèdit internacional per la repressió de la Setmana Tràgica, especialment l'afusellament de Ferrer Guàrdia. En tot cas, la investigació va continuar i l'abril de 1922 Picasso lliurava 2.433 fulls al Congrés dels Diputats. Les filtracions a la premsa demostraven que l'instructor no s'havia deixat intimidar per les orientacions del general Berenguer de limitar-se als fets bèl·lics i evitar referir-se a les ordres superiors. La comissió del Congrés havia d'emetre el dictamen el dia 1 d'octubre de 1923, però tres setmanes abans Miguel Primo de Rivera, amb el suport d'Alfons XIII, instaurà la dictadura militar i ordenà destruir l'expedient. Per sort, Mateo Sagasta n'amagà una còpia a l'Escola d'Enginyers Agrònoms que dirigia i, arran de la proclamació de la República, el va tornar al Congrés. Això va permetre reprendre els tràmits interromputs i acusar formalment l'exrei d'actuar per damunt de les seves facultats, de ser responsable d'instaurar una dictadura militar, de perjurar, de suprimir els drets, garanties i llibertats dels ciutadans, de violar la Constitució en vigor, d'alta traïció, d'actuar contra el poble, de fomentar un exèrcit per enfortir el seu poder absolutista, d'estimular les matances d'Àfrica, d'actuar contra la voluntat del poble i del delictes de lesa majestat.

Després dels debats corresponents, dia 26 de novembre de 1931, les Corts espanyoles publicaren la Llei que condemnava "in absentia" l'acusat:

"Las Cortes Constituyentes declaran culpable de alta traición, como fórmula jurídica que resume todos los delitos del acta acusatoria, al que fue rey de España, quien, ejercitando los poderes de su magistratura contra la Constitución del Estado, ha cometido la más criminal violación del orden jurídico del país, y, en su consecuencia, el Tribunal soberano de la nación declara solemnemente fuera de la ley a don Alfonso de Borbón y Habsburgo-Lorena. Privado de la paz jurídica, cualquier ciudadano español podrá aprehender su persona si penetrase en territorio nacional. Don Alfonso de Borbón será degradado de todas sus dignidades, derechos y títulos, de los cuales el pueblo español, por boca de sus representantes, le declara decaído, sin que pueda reivindicarlos jamás ni para él ni para sus sucesores."

El 1938, en plena rebel·lió militar i il·licitament, Franco derogà la llei i, el 1969, designà successor el nét del condemnat. Ordenà destruir l'expedient (no debades, Franco era un dels responsables d'abusos contra els marroquins), però va ser inútil, perquè es publicà a Buenos Aires. Entre d'altres, hi apareix el tinent coronel Ricardo Fernández Tamarit, anys després jutge instructor del sàdic assassinat d'Emili Darder. En parlaré un altre dia, perquè, com la d'avui, és una altra història que ens han amagat els grans còmplices del silenci: els autors dels infectes programes escolars.

Bartomeu Mestre i Sureda "Balutxo" | Diari de Balears | 27/07/2009 |

<http://dbalears.cat/actualitat/Opinio/l-expedient-picasso-i-el-rei-traidor.html>

.....
Per a descarregar

“EXPEDIENTE PICASSO”, editat a Mèxic el 1976:

<http://www.hispanista.org/libros/alibros/18/lb18a.pdf>

EL DESASTRE DE ANNUAL, ¿ UN OLVIDO HISTORIOGRÁFICO?

de PABLO LA PORTE

Departamento de Historia Contemporánea, Universidad Complutense de Madrid

<http://www.ucm.es/BUCM/revistas/ghi/0214400x/articulos/CHCO9797110223A.PDF>